

Типологія сучасних педагогічних технологій

зміна освітньої парадигми

- **Зміст освіти збагачується новими процесуальними вміннями, розвитком здібностей, оперуванням інформацією, творчим вирішенням проблем науки і ринкової практики з акцентом на індивідуалізацію освітніх програм;**
- **Традиційні способи інформації поступаються місцем комп'ютерним засобам навчання, використанню телекомунікаційних мереж глобального масштабу;**
- **Найважливішою складовою педагогічного процесу стає особистісно орієнтована взаємодія вчителя з учнями;**
- **Особлива роль відводиться духовному вихованню особистості;**
- **Спостерігається подальша інтеграція освітніх чинників: школи, родини, мікро- та макросоціумів;**
- **Збільшується роль науки у створенні педагогічних технологій, адекватних рівню суспільних знань.**

зміна освітньої парадигми

- У психолого-педагогічному плані основні тенденції вдосконалення освітніх технологій характеризуються переходом:
- - від навчання як функції запам'ятовування до навчання як процесу розумового розвитку, що дозволяє використовувати засвоєне;
 - від асоціативної, статичної моделі знань до динамічного структурування системи розумових дій;
 - від орієнтації на пересічного учня до диференційованих та індивідуалізованих програм навчання;
 - від зовнішньої мотивації навчання до внутрішньої морально-вольової регуляції.

Особистість дитини як об'єкт і суб'єкт в освітній технології

- Особистість як змістовне узагальнення вищого рівня;
- Структура якостей особистості;
- Знання, уміння, навички (ЗУН);
- Способи розумових дій (СРД);
- Самоврядні механізми особистості (СМО);
- Сфера естетичних і моральних якостей особистості (СЕМ).

Педагогічні технології

- Поняття педагогічної технології;
- Основні якості сучасних педагогічних технологій;
- Наукові основи педагогічних технологій;
- Класифікація педагогічних технологій;
- Опис і аналіз педагогічної технології.

Поняття педтехнології

- Технологія - це сукупність прийомів, застосовуваних у якій-небудь справі, майстерності, мистецтві (тлумачний словник).
- Педагогічна технологія - сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компонування форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу (Б. Т. Лихачов).
- Педагогічна технологія - це змістовна техніка реалізації навчального процесу (В. П. Беспалько).
- Педагогічна технологія - це опис процесу досягнення планованих результатів навчання (І. П. Волков).
- Технологія - це мистецтво, майстерність, уміння, сукупність методів обробки, зміни стану (К.М. Шепелєв).
- Технологія навчання - це складова процесуальна частина дидактичної системи (М. Чошанов).

Поняття педтехнології

- Педагогічна технологія - це продумана у всіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів і вчителя (В. М. Монахов)
- Педагогічна технологія - це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своєю за дачею оптимізацію форм освіти (ЮНЕСКО)
- Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, використовуваних для досягнення педагогічних цілей (М. В. Кларін).
У нашому розумінні педагогічна технологія є змістовним узагальненням, що вбирає в себе змісти всіх визначень різних авторів (джерел).

Три аспекти поняття «педагогічна технологія»

- Поняття «педагогічна технологія» може бути представлено трьома аспектами.
 - 1) науковим: педагогічні технології - частина педагогічної науки, що вивчає і розробляє цілі, зміст і методи навчання та проектувальна педагогічні процеси;
 - 2) процесуально-описовим: опис (алгоритм) процесу, сукупність цілей, змісту, методів і засобів для досягнення планованих результатів навчання;
 - 3) процесуально-дієвим: здійснення технологічного (педагогічного) процесу, функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних педагогічних засобів.Таким чином, педагогічна технологія функціонує і як науки, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, і в якості системи способів, принципів і регуляторів, застосовуваних у навчанні, і в якості реального процесу навчання.

ієрархічні супідрядні рівні:

- **1) Загальнопедагогічний, (загальнодидактичний):** технологія характеризує цілісний освітній процес у даному регіоні, навчальному закладі, на визначеній ступені навчання. Тут педагогічна технологія синонімічна педагогічній системі: у неї включається сукупність цілей, змісту, засобів і методів навчання, алгоритм діяльності суб'єктів і об'єктів процесу.
- **2) окремий методичний (предметний) рівень:** сукупність методів і засобів для реалізації певного змісту навчання і виховання в рамках одного предмета, класу, вчителі (методика викладання предметів, методика компенсуючого навчання, методика роботи вчителя, вихователя).
- **3) Локальний (модульний) рівень:** локальна технологія являє собою технологію окремих частин навчально-виховного процесу, рішення приватних дидактичних і виховних завдань (технологія окремих видів діяльності, формування понять, виховання окремих особистісних якостей, технологія уроку, засвоєння нових знань, технологія повторення і контролю матеріалу, технологія самостійної роботи та ін.)
- **технологічні мікроструктури:** прийоми, ланки, елементи та інші, що шикуючись в логічну технологічний ланцюжок, утворюють цілісну педагогічну технологію (технологічний процес).

ТРАДИЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Позитивні риси

- Систематичний характер навчання;
- Упорядкована, логічно правильна подача навчального матеріалу;
- Організаційна чіткість;
- Постійний емоційний вплив особистості учителя;
- Оптимальні затрати ресурсів при масовому навчанні

ТРАДИЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

НЕГАТИВНІ РИСИ

- Шаблонна побудова , одноманітність;
- Нераціональний розподіл часу уроку;
- Забезпечується початкова орієнтація у матеріалі, а досягнення вищого рівня перекладається на домашнє завдання;
- Учні ізолюються від спілкування один з одним;
- Відсутність самостійності;
- Пасивність учнів;
- Слабка мовленнєва діяльність (середній час мовлення учня 2 хвилини в день);
- Слабкий зворотній зв'язок ;
- Відсутність індивідуального навчання

ТРАДИЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

До традиційних технологій відносять і лекційно-семінарсько-залікову систему (форму) навчання:

спочатку навчальний матеріал подається класу лекційним методом, а потім опрацьовується (засвоюється, застосовується) на семінарських, практичних і лабораторних заняттях, і результати засвоєння перевіряються у формі заліків.

Педагогічні технології на основі особистісної орієнтації

- Педагогіка співробітництва;
- Гуманно-особистісна технологія Ш. О. Амонашвілі;
- Система Є. М. Ільїна: викладання літератури як предмета, що формує людину.

Педагогічні технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності учнів

- Ігрові технології;
- Проблемне навчання;
- Технологія комунікативного навчання іншомовної культури (Є. І. Пассов);
- Технологія інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу (В. Ф. Шаталов).

Педагогічні технології на основі ефективності управління та організації навчального процесу

- Технологія С. М. Лисенкової: перспективно-випереджальне навчання з використанням опорних схем при коментованому управлінні;
- Технології рівневої диференціації;
- Рівнева диференціація навчання на основі обов'язкових результатів (В. В. Фірсов);
-

Педагогічні технології на основі ефективності управління та організації навчального процесу

- Технологія індивідуалізації навчання (Інге Унт, А. С. Граніцька, В. Д. Шадриков);
- Технологія програмованого навчання;
- Колективний спосіб навчання КСВ (А. Г. Рівіна, В. К. Дьяченко);
- Комп'ютерні (нові інформаційні) технології навчання.

Педагогічні технології на основі дидактичного удосконалення і реконструювання матеріалу

- «Екологія і діалектика» (Л. В. Тарасов);
- «Діалог культур» (В. С. Біблер, С. Ю. Курганов);
- Укрупнення дидактичних одиниць – удо (П. М. Ерднієв);
- Реалізація теорії поетапного формування розумових дій (М. Б. Волович).

Окремі предметні педагогічні технології

- Технологія раннього й інтенсивного навчання грамоти (Н. А. Зайцев);
- Технологія навчання математиці на основі розв'язання задач (Р. Г. Хазанкін);
- Педагогічна технологія на основі системи ефективних уроків (А. А. Окунєв);
- Система поетапного навчання фізиці (Н. Н. Палтишев)

Альтернативні технології

- Вальдорфська педагогіка (Р. Штейнер);
- Технологія вільної праці (С. Френе);
- Технологія імовірнісної освіти (А. М. Лобок);
- Технологія майстерень.

Природовідповідні технології

- Природовідповідне виховання грамотності (А. М. Кушнір);
- Технологія саморозвитку (М. Монтессорі)

Технології розвивального навчання

- Система розвивального навчання Л.В. Занкова;
- Технологія розвивального навчання Д. Б. Ельконіна - В.В. Давидова;
- Системи розвивального навчання із спрямованістю на розвиток творчих якостей особистості (І. П. Волков, Г.С. Альтшуллер, І. П. Іванов);
- Особистісно орієнтоване розвивальне навчання (І. С. Якиманська);
- Технологія саморозвивального навчання (Г. К. Селевко)

Педагогічні технології авторських шкіл

- Модель «Русская школа»;
- Технологія авторської Школи самовизначення (А. Н. Тубельський);
- Школа-парк (М. А. Балабан);
- Агрошкола А.А. Католикова;
- Школа Завтрашнього Дня (Д. Ховард)

I наостанок...

Педагогічний колектив навчального закладу за своїм культурно-освітнім рівнем і психологічним настроєм повинен бути готовий до прийняття авторської педагогічної технології.

Тільки та технологія дасть необхідний результат, яка одухотворена її головним автором - Учителем.

Г.К. Селевко